

РИНОК. ЦІНОУТВОРЕННЯ. ІНФРАСТРУКТУРА

УДК 631.147(045)

**ФОРМУВАННЯ УМОВ
РОЗВИТКУ РИНКУ
ПРОДУКЦІЇ ОРГАНІЧНОГО
СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ©**

Н.В. АНДРУСЕНКО*,
аспірант,
кафедри фінансів, банківської
справи та страхування
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Досліджено сучасний стан світового та національного ринку продукції органічного сільського господарства. Обґрунтовано доцільність впровадження в Україні органічного виробництва. Розглянуто основні проблеми формування та розвитку ринку органічної продукції в Україні.

Запропоновано розглядати проблему формування ринку продукції органічного сільського господарства як таку, що в рівній мірі залежить як від формування попиту на цю продукцію, так і від формування пропозиції продукції органічного сільського господарства. Всі фактори впливу на формування ринку органічної продукції запропоновано віднести до однієї з двох груп: факторів попиту і факторів пропозиції. На основі запропонованого підходу визначено конкретні напрями формування сприятливих умов розвитку ринку продукції органічного сільського господарства.

Аргументовано необхідність одночасного збільшення державної підтримки виробників органічної продукції і підйому рівня доходів населення та активізації пропаганди здорового способу життя та екологічного виховання.

Ключові слова: органічне виробництво, попит і пропозиція, ринок органічної продукції, фактори попиту, фактори пропозиції.

Табл.5. Рис.4. Літ. 8.

Постановка проблеми. В сучасному суспільстві відбувається реальне усвідомлення важливості екологічної та продовольчої безпеки держави. Важливу роль у забезпеченні збалансованого сталого розвитку економіки в цілому та сільського господарства, зокрема, є збільшення частки органічного сільського господарства та формування ринку продукції, отриманої на умовах органічного виробництва. Враховуючи стрімкий розвиток органічного сільського господарства в усьому світі, збільшення попиту на його продукцію в розвинутих країнах, зростання обсягів пропозиції продукції органічного сільського господарства в багатьох регіонах, необхідна активізація відповідних процесів і в нашій країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку органічного сільського господарства та формування ринку продукції органічного виробництва останнім часом перебуває в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних учених,

© **Н.В. АНДРУСЕНКО, 2016**

* Науковий керівник: д.е.н., професор ПРУТСЬКА О.О.

серед яких варто відмітити праці В. Андрійчука, В. Борисової, О. Бородіної, В. Вовка, Т. Зінчук, М. Кропивка, Є. Милованова, О. Попової, П. Саблука, М. Стадник, Р. Тринька, М. Шикули, О. Шубравської та інших. Вагомий внесок в дослідження проблем органічного сільського господарства в Україні зробили такі науковці, як В. Артиш [1], Н. Бородачова, Н. Берлач, О. Дудар, М. Капштик, М. Кобець, Л. Купінець, О. Рудницька, О. Ходаківська, В. Шлапак та інші. Проте представлені в публікаціях результати досліджень свідчать про необхідність продовження наукового пошуку шляхів та інструментів прискорення формування та розвитку ринку продукції органічного сільського господарства, який потенційно може стати вагомою часткою загальнонаціонального ринку сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, а також забезпечити зростання експортного потенціалу вітчизняного АПК.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у проведенні аналізу сучасного стану та визначенні умов подальшого розвитку ринку продукції органічного сільського господарства в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок органічної продукції є частиною загальнонаціонального ринку. Узагальнюючи наявні в літературних джерелах підходи, можна дати наступне визначення ринку органічної продукції – це система товарно-грошових відносин, що виникають між суб'єктами ринку (виробниками (посередниками), споживачами та державою) в процесі вирощування, виробництва, переробки, сертифікації, маркування, перевезення, зберігання та реалізації продукції органічного виробництва. Суб'єктами пропозиції на цьому ринку є виробники та імпортери органічної продукції, а носіями попиту є населення, переробні підприємства та експортери.

Пропозиція органічної продукції залежить від сукупності чинників, до яких входять цінові та нецінові фактори: наявність ресурсів, технології органічного виробництва, зростання чисельності виробників, очікування підприємців щодо потенційного прибутку від виробництва органічної продукції тощо.

Наявні на сьогоднішній день дослідження основну увагу приділяють проблемі формування пропозиції на ринку продукції органічного сільського господарства. В цьому плані слід відзначити роботи Гуцаленко О.О., Левкіної Р.В., В.І. Артиш, Т. Харченко та інших. При цьому поза увагою залишаються проблеми наявності або відсутності попиту на органічну продукцію. Між тим, класичні постулати економічної теорії говорять про те, що в умовах ринкової економіки у взаємодії попиту пропозиції як на ринках окремих видів продукції, так і на загальнонаціональному ринку в цілому провідна роль належить попиту. Тільки ті товари, на які є попит, будуть вироблені, імпортовані, вилучені із запасів і запропоновані для продажу.

Дотримуючись в своєму дослідженні такого підходу, ми пропонуємо розглядати проблему формування ринку продукції органічного сільського господарства як таку, що в рівній мірі залежить як від формування попиту на цю продукцію, так і від формування пропозиції продукції органічного сільського господарства. Таким чином, задача нашого дослідження полягає в тому, щоб якомога точніше визначити чинники, які визначають і попит, і пропозицію

продукції органічного сільського господарства, що дозволить визначити основні проблеми, пріоритети, завдання, послідовність та інструменти формування ринку органічної продукції.

На кінець 2014 р. в світі на умовах органічного сільськогосподарського виробництва використовувалось 43,7 млн га земель [7, с.51]. Стрімке зростання (до 10% на рік) площ сільськогосподарських угідь, зайнятих під органічним виробництвом, розпочалось в 1990 р. і тривало до 2002 р. Нині зростання продовжується більш помірними темпами і вимірюється кількома відсотками на рік (табл. 1.).

Таблиця 1.

Зростання світових площ органічних сільськогосподарських угідь у 2011-2014 роках, тис.га

Роки					Абсолютне відхилення 2014 від 2013	Відносне відхилення 2014 від 2013, %
2010	2011	2012	2013	2014		
37175,6	37469,3	37626,0	43162,9	43662,4	+499,6	+1,2

Джерело: [7, с.51]

Аналіз розподілу цих площ по макрорегіонах показав, що найбільша частка площ органічних сільськогосподарських угідь припадає на Австралію та Океанію (майже 40%), Європу (26,6%) та Латинську Америку (15,5%). Найменша вага в загальній площі органічних сільськогосподарських земель Африканського континенту – лише 2,9% [7, с.38].

Станом на кінець 2014 р. за площею земель, зайнятих під органічним виробництвом, лідирують країни з різних макрорегіонів, зокрема з великим відривом - Австралія (17,2 млн га), за нею Аргентина (3,1 млн га), США (2,2 млн га), Китай (1,9 млн га) (рис.1). Україна входить до країн з найбільшою площею органічних сільськогосподарських земель, посідаючи 21 місце у цьому рейтингу, що свідчить про великий потенціал нашої країни у виробництві органічної продукції.

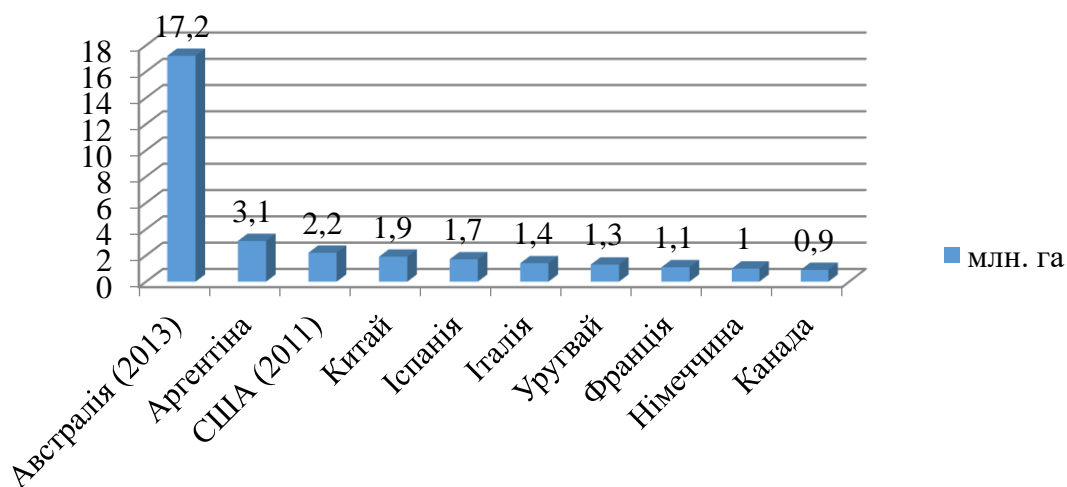

Рис. 1. Країни світу з найбільшими площами сільськогосподарських земель, зайнятими під органічним виробництвом (2014 р.)

Джерело: [7, с.39]

На початок 2010 р. в світі нараховувалось понад 1,8 млн сертифікованих виробників органічної продукції. Майже половина з них розташовані в Азії - 731,3 тис., в Африці – 511,7 тис., в Латинській Америці – 283,1 тис., в Європі - 257,7 тис., в Північній Америці – 17,1 тис., в Океанії та Австралії – 8,5 тис. [3, с.11]. До першої десятки країн світу з найбільшою кількістю сертифікованих виробників органічної продукції належать Індія (677,3 тис.), Уганда (187,8 тис.), Мексика (128,9 тис.) та інші. Середній розмір одного господарства в цих країнах становить відповідно 1,7 га, 1,2 та 2,6 га [4, с.11].

Протягом наступних чотирьох років кількість виробників органічної сільськогосподарської продукції збільшилось до 2,3 млн. Згідно статистичних даних, понад 75% виробників представлені країнами Азії, Африки і Латинської Америки. Протягом 2013-2014 років загальна кількість виробників органічної сільськогосподарської продукції зростає на 270 тис., або на 13,4%. Основну частину світового приросту кількості виробників у 2014 р. забезпечили наступні п'ять країн: Філіппіни, Парагвай, Перу, Китай і Таїланд. Світове зростання кількості виробників органічної продукції протягом 2013-2014 років представлено в табл.2.

Таблиця 2.

**Світове зростання кількості виробників органічної продукції
протягом 2013-2014 років**

Регіон	2013 р., тис.од	2014 р. тис.од	Абсолютне відхилення 2014 від 2013	Відносне відхилення 2014 від 2013, %
Африка	572,5	593,0	+20,6	+3,6
Азія	726,3	901,5	+175,2	+24,1
Європа	334,2	339,8	+5,6	+1,7
Латинська Америка	320,1	387,2	+67,0	+20,9
Північна Америка	16,4	16,7	+0,3	+1,6
Австралія та Океанія	22,9	22,1	-0,9	-3,8
Разом	1992,5	2260,3	+267,8	+13,4

Джерело: [7, с.58]

Аналіз показує, що зростання кількості виробників органічної продукції відбувається в усіх макрорегіонах світу за винятком Австралії та Океанії, де протягом 2013-2014 років відбулося скорочення кількості виробників майже на 900 од., або на 3,8%.

Міжнародні статистичні джерела дають можливість оцінити не тільки тенденції зміни кількості виробників органічної продукції, але й представляють дані щодо кількості переробників, імпортерів та експортерів продукції органічного сільського господарства (табл.3).

Згідно наведених даних, в світі нараховується понад 62 тис. переробних підприємств та близько 2190 імпортерів органічної продукції, значна частка яких розташована в Європі.

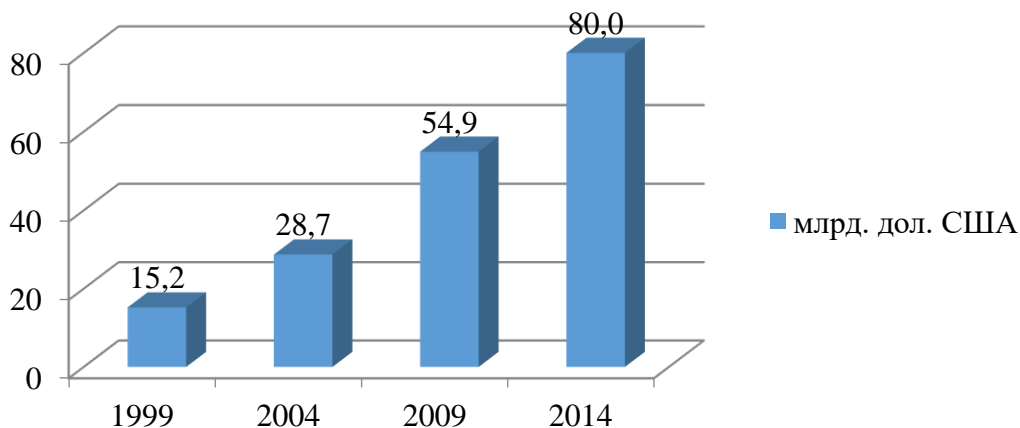
Таблиця 3.

Окремі дані щодо світового виробництва, переробки та торгівлі продукцією органічного сільського господарства у 2014 р., од.

Країна	Кількість виробників	Кількість підприємств з переробки	Кількість імпортерів	Кількість експортерів
Австрія	22184	2118	23	9
Болгарія	3893	132	3	12
Іспанія	30602	3082	127	67
Китай	9990	2707	66	1198
Чехія	3866	506	110	54
Польща	24829	484	68	71
Великобританія	3526	2487	88	в/д
Туреччина	71472	839	34	37
Україна	182	59	60	55
Російська Федерація	68	36	в/д	2
Швеція	5406	855	247	32
Усього в світі	2260361	61977	2190	4227

Джерело: [7,с.60-62]

Світовий ринок органічної продукції зростає високими темпами: з 15,2 млрд дол. у 1999 році, 60 млрд дол. у 2010 році [4] , і до 80 млрд дол. у 2014 році [7,с.134]. Загальна тенденція зростання світового ринку органічної продукції представлена на рис. 2.

Рис.2. Зростання світового ринку продукції органічного сільського господарства у 1999-2014 роках

Джерело: [7,с.134]

Дослідження показали, що країни з найбільшими ринками органічної продукції належать до групи найбільш розвинутих країн світу (Рис.3). З великим відривом лідирують США, забезпечуючи 43% світової реалізації органічної продукції. Далі слід назвати Німеччину (13%), Францію (8%), Китай (6%), Канаду (4%) та інші розвинуті країни [7,с.65].

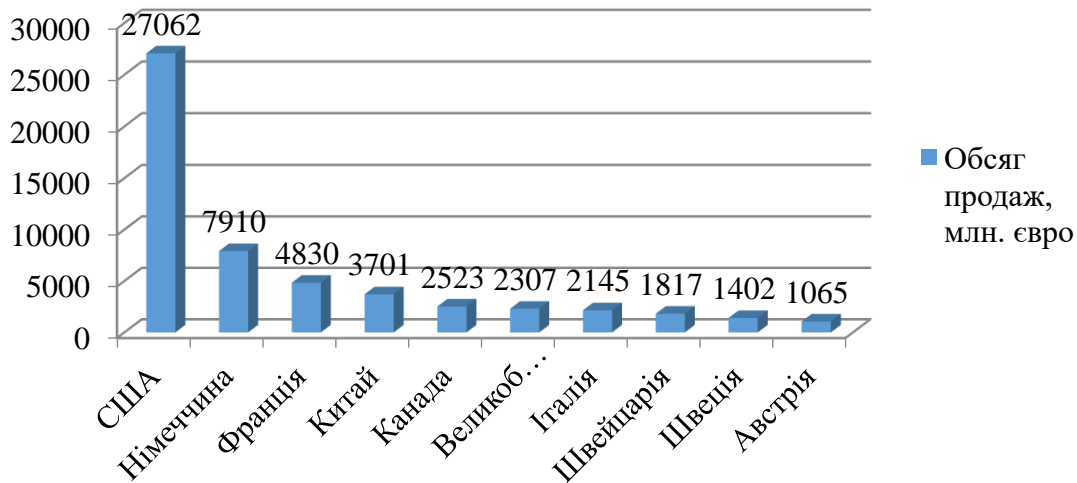

Рис.3. Країни з найбільшими ринками органічної продукції (2014р.)

Джерело: [7, с.65]

В Україні модель національного ринку органічної продукції сільського господарства лише формується. 09 січня 2014 року набув чинності Закон України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" від 03.09.2013 р. №425-VII[3], який заклав правову основу цим процесам.

Серед аргументів на користь впровадження в Україні органічного сільського господарства дослідники називають необхідність відтворення родючості ґрунтів та збереження навколишнього середовища; необхідність розвитку сільських територій та підйому рівня життя сільського населення; необхідність підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва; забезпечення споживчого ринку здоровою продукцією; необхідність поліпшення іміджу України як виробника та експортера високоякісної здорової органічної продукції, забезпечення продовольчої безпеки та поліпшення загального добробуту громадян, а також зміцнення експортного потенціалу.

З року в рік зростає кількість сертифікованих органічних господарств, площа угідь, сертифікованих для органічного виробництва, обсяг ринку продукції органічного сільського господарства (табл. 4.).

Таблиця 4

Формування пропозиції на ринку органічної продукції в Україні*

Показник	Роки						
	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість сертифікованих органічних господарств, од	72	142	155	164	175	182	182
Площа угідь, сертифікованих для органічного виробництва, га	24198 0	27020 26	27032 0	27880 0	39340 0	40076 4	41055 0
Обсяг ринку органічної продукції, млн євро	0,5	2,4	5,1	7,9	12,2	14,5	17,0

* Укладено автором на основі [8]

Майже 80 % вітчизняної органічної продукції традиційно йшло на експорт, а решта реалізується на внутрішньому ринку: як звичайна — 18 %, і як сертифікована органічна - 2 % [4, с.8]. Що до товарної структури органічної продукції, виробленої в Україні, то провідні позиції займає пшениця озима – понад 31%, соняшник – 27, кукурудза на зерно – 19, ячмінь, соя, буряки цукрові відповідно – 6, 5 і 2, інша продукція не перевищує рівня 10%. Лише в останні роки спостерігається позитивна тенденція до наповнення внутрішнього ринку органічною продукцією, виробленої з вітчизняної органічної сировини. Мова йде про крупи, борошно, молочні і м'ясні продукти, мед, олію, соки, сиропи, повидло, чаї, лікарські трави.

За даними Федерації органічного руху України, обсяг національного ринку органічної продукції у 2008 році становив 600 тисяч євро, 2009-го – 1,2 мільйона євро, 2010-го сягнув позначки 2,4 мільйона євро [8] і продовжував зростати в наступні роки до 17,0 млн євро у 2014 р.

Незважаючи на досить стрімкий темп зростання органічного сектору сільського господарства України, ринок продукції органічного сільського господарства залишається на початковій стадії. На основі узагальнення проведених вітчизняними авторами досліджень можна виокремити наступні основні проблеми розвитку ринку органічної продукції (Рис. 4)

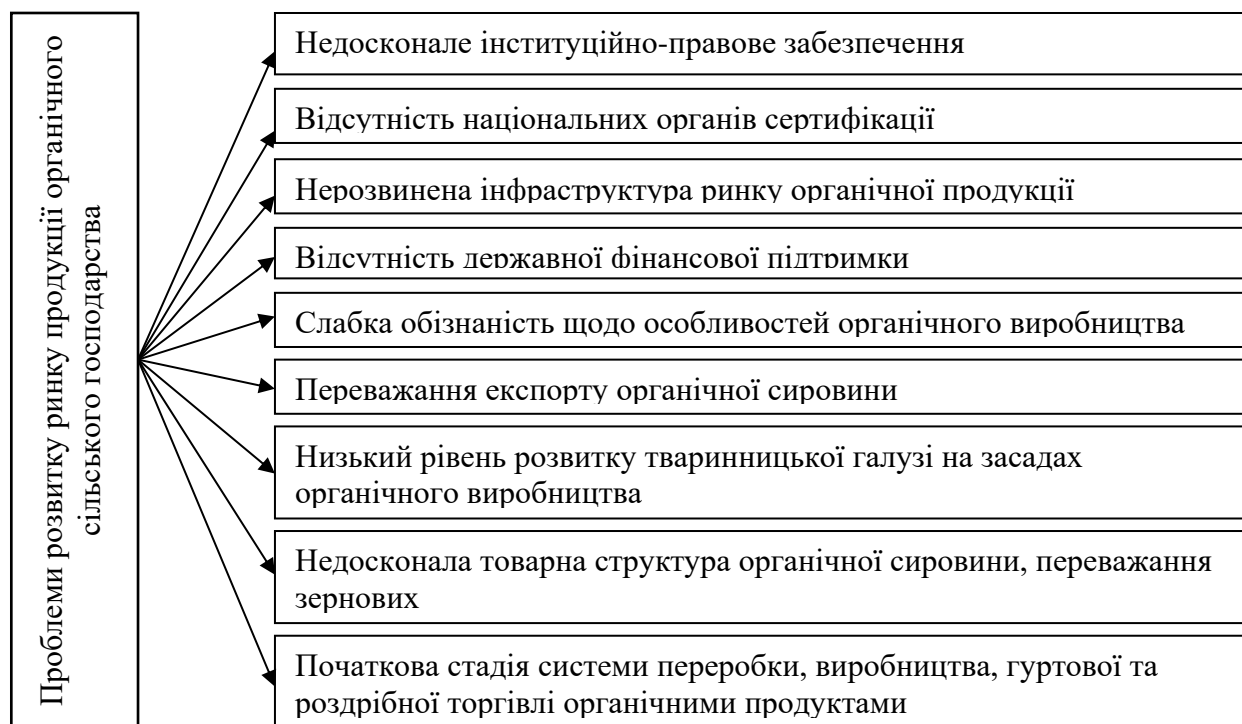

Рис.4. Проблеми розвитку ринку продукції органічного сільського господарства в Україні*

*Сформовано автором за результатами теоретичних узагальнень

Аналізуючи проблеми розвитку ринку продукції органічного сільського господарства, важливо визначитись з показником його ємності. Цим питанням вже займалися такі науковці, як Т. Зайчук, М. Кобець, О. Рудницька, Т. Чайка, Ю. Воскобійник, Є. Гаваза та інші. Ємність ринку – це потенційно можливий

обсяг реалізації товару на ринку за певний період при даному рівні цін і співвідношенні пропозиції і попиту на товар, стані загальної кон'юнктури ринку, доходів населення та ділової активності [4, с.8]. Колективом українських учених, зокрема Ю.П. Воскобійником і Є.В. Гавазою, обґрунтовано методика оцінки ємності внутрішнього ринку сільськогосподарської продукції на основі споживчого кошика та платоспроможного попиту населення [2]. За їхніми розрахунками, потенційна ємність українського ринку органічної продукції на період до 2020 р. оцінена в 3,59 млрд євро [2, с.10]. На нашу думку, така оцінка є надто оптимістичною, адже розрахований показник фактично є п'ятим в світі після США, Німеччини, Франції та Китаю.

Серед факторів, які зменшують ємність ринку органічної продукції, дослідники називають відсутність державної підтримки, високі тарифи на отримання сертифікату на органічну продукцію, нерозвиненість тваринницької галузі, нестача переробних потужностей, брак довіри до гарантії якості продовольства з боку споживачів.

Узагальнення вже запропонованих підходів і методик дає можливість зробити висновок, що факторами впливу на ємність ринку органічної продукції слід вважати дві групи факторів: фактори попиту і фактори пропозиції. Логічно розглядати всі фактори, від яких залежить формування ринку органічної продукції, саме за таким підходом (табл.5).

Таблиця 5

Фактори впливу на формування ринку продуктів органічного сільського господарства*

Формування ринку продуктів органічного сільського господарства	
Фактори попиту	Фактори пропозиції
<ul style="list-style-type: none"> - низька купівельна спроможність населення; - відсутність державного замовлення на органічну продукцію; - брак довіри до гарантії якості органічного продовольства; - низький рівень культури харчування і турботи про довкілля; - недостатній рівень популяризації здорового способу життя і харчування; - відсутність спеціалізованих каналів збуту органічної продукції 	<ul style="list-style-type: none"> - інституційне та інфраструктурне забезпечення ринку продуктів органічного сільського господарства; - розробка та запровадження національних правил органічного виробництва на основі міжнародних вимог та стандартів; - формування системи нормативно-правового регулювання виробництва органічної продукції; - створення національних органів сертифікації органічної продукції; - формування системи моніторингу якості і відповідності стандартам продукції органічного сільського господарства; - підготовка кадрів та інформаційно-консультаційна підтримка виробників

*Сформовано автором за результатами теоретичних узагальнень

Безумовна значущість досліджень, проведених останнім часом вітчизняними науковцями, залишає без відповіді питання послідовності, повноти та масштабів заходів щодо розбудови ринку органічної сільськогосподарської продукції в Україні. Для забезпечення умов формування ринку продукції органічного сільського господарства важливе значення має встановлення потенційних споживачів такої продукції. Як свідчать дослідження Ю. Воскобійника і Є. Гавази, типовими

споживачами органічної продукції є насамперед люди з високим рівнем доходу та сім'ї з дітьми до 7 років [2, с.8]. Основним фактором мотивації, на думку авторів, служить турбота про власне здоров'я, а другорядними виступають кращі смакові властивості, мода на екопродукцію та турбота про довкілля.

Слід зазначити, що недостатньо вивченим і не до кінця розробленим залишається соціальний механізм розвитку органічного виробництва. У філософії соціальний механізм визначають як органічний взаємозв'язок інтересів, потреб, мотивів, норм, орієнтацій, традицій – загалом усього того, що спонукає особистість або соціальні групи до різноманітних форм суспільної діяльності [6]. У формуванні соціального механізму розвитку органічного виробництва провідна роль відводиться державі. При цьому в її розпорядженні є широкий асортимент важелів та інструментів впливу. Інформування населення про властивості, переваги і корисність органічної продукції сприятиме формуванню у споживачів готовності купувати органіку, навіть за більш високою ціною. Таких споживачів називають "спонукувані зсередини", вони керуються власними уподобаннями і смаками, проте здатні змінювати їх відповідно до зміни умов існування, набуття певного досвіду тощо [6].

На вибір споживача органічної продукції, окрім фінансово-економічних, впливають соціокультурні фактори: вподобання і смаки, мода і тренди, суспільна думка та авторитет. Купуючи органіку, вони намагаються відповідати певним вимогам часу, не виділятися, бути такими, як усі представники своєї соціальної групи. Таку категорію споживачів називають "спонукувані зовні".

Крім того роль держави у формуванні попиту на органічну продукцію полягає у екологічному вихованні нового покоління, екологічній освіті молоді, екологізації споживання і т.д. Процес формування екологічної культури суспільства довготривалий, тому відбувається безперервно, незалежно від стадії життєвого циклу товару. Таким чином, формування умов для переходу українських товаровиробників аграрної продукції на виробництво органіки потребує комплексного науково обґрунтованого втручання держави.

Світовий досвід свідчить про необхідність державної підтримки розвитку органічного сільського господарства і збільшення попиту на його продукцію. Дослідження показують, що завдяки багаторічній реалізації програми "Їжа для життя", яка передбачала включення органічних продуктів до меню шкільних їдалень, в Лондоні відсоток учнів з надмірною вагою знизився з 10% у 2002 р. до 2% у 2010 р. Того ж року у США було оголошено про старт великої десятирічної державної програми "Let's Move!" з обсягом урядового фінансування понад 1млрд дол. щорічно, яка також передбачає стимулювання вживання органічної продукції. Бюджетом Данії передбачається фінансування 60% органічних продуктів в їдальнях державних установ. Про важливість здорового харчування свідчать дослідження вчених Національного медичного університету імені О.Богомольця, які обґрунтовують, що на здоров'я дитини в Україні на 50% впливає харчування, на 20% - генетика, на 20% - умови життя і лише 10% залежить від лікування. [8]. Наведені дані яскраво демонструють, що органічне харчування – це не просто модний тренд, а здоровий спосіб життя, який свідомо обирають уряди багатьох розвинених країн.

Висновки. В результаті проведеного дослідження можна стверджувати, що для формування сприятливих умов розвитку ринку продукції органічного сільського господарства важливе значення мають як фактори пропозиції, так і фактори попиту.

В національному масштабі - це збільшення сукупного попиту на основі зростання доходів населення та цілеспрямоване формування споживчого попиту на органічну продукцію.

Отже, для формування сприятливих умов розвитку ринку продукції органічного сільського господарства ми пропонуємо такі заходи:

- завершити формування системи нормативно-правового регулювання органічного виробництва, внести зміни до Законів України "Про захист рослин" (від 14.10.1998 р. № 180-XIV) та "Про пестициди і агрохімікати" (від 02.03.1995 р. № 86/95-ВР) щодо врегулювання застосування засобів захисту рослин та добрив в органічному виробництві;
- розробити національні правила органічного виробництва на основі міжнародних вимог та стандартів;
- активізувати інституційне та інфраструктурне забезпечення ринку продуктів органічного сільського господарства;
- врегулювати питання акредитації уповноважених органів сертифікації органічного виробництва;
- запровадити і забезпечити ведення реєстру національних виробників органічної продукції з його оприлюдненням на веб-сайті Міністерства агрополітики і продовольства і в офіційних друкованих виданнях;
- запровадити спеціальні програми та курси з підготовки спеціалістів та менеджерів органічного сільського господарства у профільних ВНЗ України;
- доповнити державну статистичну звітність в АПК спеціальними формами для відображення позицій з виробництва та обігу сільськогосподарської органічної продукції та продовольства;
- розробити та забезпечити реалізацію програму державної підтримки виробників органічної продукції;
- активізувати пропаганду здорового способу харчування, забезпечити екологізацію виховання молодого покоління.

Список використаних джерел

1. Артиш В.І. Удосконалення управління виробництвом органічної продукції / В.І. Артиш // Економіка АПК. – 2013. - №6. – С. 28 – 30
2. Воскобійник Ю.П. Ємність ринку органічної продукції в Україні/ Ю.П. Воскобійник, Є.В. Гаваза // Агроінком. – 2013. - № 4-6. – С. 7 – 10.
3. Закон України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/425-18>.
4. Ємність внутрішнього споживчого ринку сільськогосподарської продукції та продовольства: монографія / [Шпичак О.М., Лупенко Ю.О., Жук В.М. та ін.]; за ред. О.М. Шпичака. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 186 с.
5. Органік в Україні [Електронний ресурс] / Федерація органічного руху України. – Режим доступу: <http://organic.com.ua/>.
6. Скрипчук П. М. Соціальний механізм розвитку органічного виробництва в Україні / П.М. Скрипчук, Г.М. Шпак // Органічне виробництво і продовольча безпека. – Житомир: Вид-во «Полісся», 2015. – 648 с.

7. The world of organic agriculture: Statistics & Emerging Trends 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://1698-organic-world-2016>.
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organic.com.ua/uk/news/469-2016-07-11-12-01-35>.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Artysh V.I. Udoshkonalennya upravlinnya vyrobnytstvom orhanichnoyi produktsiyi / V.I. Artysh // Ekonomika APK. – 2013. - #6. – S. 28 – 30
2. Voskobiynyk Yu.P. Yemnist' rynku orhanichnoyi produktsiyi v Ukrayini/ Yu.P. Voskobiynyk, Ye.V. Havaza // Ahroinkom. – 2013. - # 4-6. – S. 7 – 10.
3. Zakon Ukrayiny «Pro vyrobnytstvo ta obih orhanichnoyi sil's'kohospodars'koyi produktsiyi ta syrovyny» [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/425-18>.
4. Yemnist' vnutrishn'oho spozhyvchoho rynku sil's'kohospodars'koyi produktsiyi ta prodovol'stva: monohrafiya / [Shpychak O.M., Lupenko Yu.O., Zhuk V.M. ta in.]; za red. O.M. Shpychaka. – K.: NNTs IAE, 2013. – 186 s.
5. Orhanik v Ukrayini [Elektronnyy resurs] / Federatsiya orhanichnoho rukhu Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://organic.com.ua/>.
6. Skrypchuk P. M. Sotsial'nyy mekhanizm rozvytku orhanichnoho vyrobnytstva v Ukrayini / P.M. Skrypchuk, H.M. Shpak // Orhanichne vyrobnytstvo i prodovol'cha bezpeka. – Zhytomyr: Vyd-vo «Polissya», 2015. – 648 s.
7. The world of organic agriculture: Statistics & Emerging Trends 2016 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://1698-organic-world-2016>.
8. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://organic.com.ua/uk/news/469-2016-07-11-12-01-35>.

ANNOTATION FORMATION OF CONDITIONS OF THE ORGANIC AGRICULTURE PRODUCTS MARKET IN UKRAINE

ANDRUSENKO Nadiya,
Postgraduate student,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

The current state of the global and national organic agricultural products market has been studied. The expediency of organic production introduction in Ukraine has been proved. The main problems of the formation and development of the organic products market in Ukraine have been considered.

Organic agricultural products market formation task is considered to be equally dependent on demand and offer of these products. All the factors influencing the formation of the market of organic products are offered to fall into one of two groups: demand factors and supply factors. On the basis of this approach, specific directions of formation of favorable conditions for the development of the market of products of organic agriculture are defined.

The necessity of a simultaneous increase of the state support of producers of organic products and the rising level of incomes of the population and enhancing promotion of a healthy lifestyle and environmental education has been demonstrated.

Key words: organic production, supply and demand, the market of organic products, demand factors, supply factors.

Tabl. 5. Fig. 4. Lit. 8.

АННОТАЦИЯ ФОРМИРОВАНИЕ УСЛОВИЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ РЫНКА ПРОДУКЦИИ ОРГАНИЧЕСКОГО СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В УКРАИНЕ

*АНДРУСЕНКО Надежда Владимировна,
аспирант,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

Исследовано современное состояние мирового и национального рынка продукции органического сельского хозяйства. Обоснована целесообразность внедрения в Украине органического производства. Рассмотрены основные проблемы формирования и развития рынка органической продукции в Украине.

Предложено рассматривать проблему формирования рынка продукции органического сельского хозяйства как такую, которая в равной степени зависит как от формирования спроса на эту продукцию, так и от формирования предложения продукции органического сельского хозяйства. Все факторы, влияющие на формирование рынка органической продукции, предложено отнести к одной из двух групп: факторов спроса и факторов предложения. На основе предложенного подхода определены конкретные направления формирования благоприятных условий развития рынка продукции органического сельского хозяйства.

Аргументирована необходимость одновременного увеличения государственной поддержки производителей органической продукции и подъема уровня доходов населения и активизации пропаганды здорового образа жизни и экологического воспитания.

Ключевые слова: органическое производство, спрос и предложение, рынок органической продукции, факторы спроса, факторы предложения.

Табл.5. Рис.4. Лит. 8.

Інформація про автора

АНДРУСЕНКО Надія Володимирівна - аспірант, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: NadiaIvchenko@ukr.net)

ANDRUSENKO Nadiia - Postgraduate student, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: NadiaIvchenko@ukr.net)

АНДРУСЕНКО Надежда Владимировна - аспирант, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: NadiaIvchenko@ukr.net)

